

**TEMA PE ACASĂ CA ELEMENT INDISPENSABIL
AL PROCESULUI DE FORMARE A CULTURII MUZICALE
A ELEVILOR**

COSUMOV Marina, GAGIM Ion
BĂLȚI, MOLDOVA

*HOMEWORH AS ELEMENT CONCERNING THE FORMATION PROCESS OF
MUSICAL CULTURE OF PUPIL*

In comparison with other subjects, the homework in musical education represents a specific character of knowledge and assimilating process, thus it is examined in the context of the general concept of musical education in accordance with principles:(living the music), educative-formative-technological principle, continuity of the lessons subjects and the accessible principles:

Subjectivity in art (living the music), educative – formative (capitalizing the ego), learning-formative-tehnological principle, continuity of the lesson subjects and the accessible principle.

Depending on its aim and aspect the homework can have either learning aspect or educative one.

Looked upon from this view, the importance of homework result from its contribution for the achievement of learning and educative objectives.

Enlightening (the) musical culture becomes a task for the whole life not only during school course as music continues to be a value in time which is actualized in different situations of life.

Learning how to approach the art means to make from itself a constant presence of life.

Ora de Educație muzicală este forma de bază a lucrului instructiv-educativ muzical în școală. Sarcina supremă a multiplelor și variatelor activități muzicale prezente aici este aprofundarea în lumea muzicii, cucerirea, pas cu pas, a artei sonore și, în esență, formarea culturii muzicale ca parte componentă și indisolubilă a culturii spirituale a elevilor.

Educația muzicală (EM) reprezintă un proces individual continuu de autodesăvârșire spirituală a personalității prin multiple forme de comunicare cu arta muzicală, acestea fiind modalități de reflectare a universului în care individul se regăsește ca element component¹.

Comunicarea elevului cu muzica se produce incontinuu și pretutindeni. Cosmosul sonor din jurul nostru, îmbibat de muzică “ușoară” și “serioasă”, modernă și clasică, de toate zilele și de concert, scenică și de film, tele- și radiomuzică, populară și academică, de amatori și profesionistă, laică și de cult etc., lasă, sub o formă sau alta, mai mult sau mai puțin conștient, o amprentă emoțional-psihologică asupra omului.

Modul în care elevul se orientează în oceanul de muzică ce-l înconjoară zilnic (prin felul în care interpretează muzica, prin volumul de cunoștințe acumulate, prin capacitatea de a deosebi o muzică bună de una mai puțin bună, prin felul cum vorbește despre ea și cum o percepe la nivel spiritual etc.) ne vorbește despre nivelul culturii lui muzicale – aceasta constituind finalitatea activității muzical-educative și instructive în școală.

Procesul de Educație muzicală este o activitate complexă, sistematică și unitară, care începe în copilărie și continuă de-a lungul întregii vieți. Numai o exersare continuă și un studiu independent bine direcționat vor contribui la formarea și dezvoltarea complexei facultăți de cunoaștere și asimilare a artei muzicale (cunoștințe, capacități, atitudini). Or, cucerirea artei muzicale, pătrunderea în tainele ei, însușirea legilor ei specifice necesită muncă, o muncă, în primul rând, a sufletului, o muncă a cugetului, a întregii ființe a omului.

Procesul muzical-educational nu se poate reduce doar la lecția de muzică, ci va continua și în afara ei, în viața cotidiană, întrucât contactul elevului cu muzica nu se sfârșește odată cu ieșirea lui din clasă - dimpotrivă,

¹ Coroi, E., Borș, A., Croitoru, S., Gagim, I. Educația muzicală – curriculum școlar clasa V – IX p. 6

anume acum el se reîntoarce în oceanul sonor care îl înconjoară zilnic. În aceste condiții, elevul va continua să comunice cu muzica, factor care poate facilita și contribui la realizarea *temei pe acasă la Educația muzicală*.

După importanță, gradul de obligativitate, conținut, structură, tema pe acasă se situează pe un loc aparte în procesul educativ-muzical, întrucât proporția dintre muzica de clasă și cea din societate este de 1:23 din cele 24 de ore ale zilei. De aici reiese importanța studierii și trăirii independente, individuale a muzicii din afara orelor de clasă care întrește, completează, dezvoltă și formează cultura muzicală a elevilor.

Pe lângă cerințele comune întregului proces instructiv-educativ lucrul independent la Muzică va purta pecetea obiectului (domeniului) care îl reprezintă. Or, aici sunt necesare anumite interpretări netradiționale. Reieșind din cele menționate mai sus, conchidem, că tema pe acasă la Educația muzicală reprezintă, față de temele pe acasă la alte discipline școlare, o formă specifică și foarte importantă a procesului de cunoaștere și asimilare a materiei de studiu, ea necesitând a fi examinată în contextul conceptului general al educației muzicale conform principiilor: *subiectivității în artă* (trăirea muzicii); *educativ-formativ* (valorificarea Eului); *instructiv-informativ-tehnologic* (formarea de cunoștințe-capacități); *continuității subiectului lecției*; *accesibilității*.

Constituind o parte integrantă a procesului de învățământ, tema pe acasă la Educația muzicală reprezintă o *continuare* logică a lucrului (temei) din clasă, fapt ce presupune ca în spiritul acestei legi a continuității să se stabilească diverse corelații atât între conținutul activităților din cadrul orei de EM, cât și între cele realizate în mod independent la capitolul “Tema pe acasă la Educația muzicală”.

Obiectivul general, în baza căreia vor fi formulate temele pe acasă, constă în formarea și dezvoltarea la elevi a trăirii interioare, dezvoltarea sensibilității și receptivității artistice, adică, a trăirii unei stări deosebite la întâlnirea cu opera muzicală. Or, factorul esențial al dezvoltării spirituale a elevului nu constă numai în rezultatul acestei trăiri interioare, ci în însăși procesul comunicării cu marea muzică. Temele pe acasă fiind formulate în baza principiului continuității, vor fi asemănătoare cu cele din clasă, având însă obiective de mai mare amploare și efectuându-se în condiții deosebite de loc, de timp, de surse de informare și mijloace de realizare.

În așa fel, toate sarcinile incluse în tema pe acasă la Educația muzicală nu vor fi izolate, ci se vor “suda” invizibil, fără a destrăma logica și dinamica pătrunderii în subiectul muzical; elevul, va căuta să descopere în acest subiect ceea ce s-a discutat la lecție.

O altă condiție pe care e necesar s-o respecte temele pe acasă este factorul pasional. O însărcinare atractivă dezvoltă curiozitatea, imaginația și gândirea elevului, stimulându-i inițiativa, capacitatea de creație și descoperire.

Acest factor reprezintă un stimul al întregului învățământ muzical și al temei pe acasă în special. Însăși muzica, prin forța ei de acțiune magică, contribuie la crearea unei atmosfere vii, emoționale, captivante. Prin orice activitate muzicală, care stimulează interesul elevului, se formează și se dezvoltă cele mai variate trăiri și emoții, acumulate în urma efectuării însărcinărilor incluse în tema pe acasă la Educația muzicală.

Temele pe acasă trebuie alese în așa fel, încât să aducă elevului ceva nou, interesant, captivant față de temele precedente în însușirea materiei de studiu. Aceași cerință se respectă și în domeniul Educației muzicale, care apelează și se sprijină, în special, pe sfera emotivă a omului, iar emoția artistică în afara interesului, pasiunii, inspirației nu se poate produce și dezvolta.

Însărcinările pe acasă trebuie să fie pe măsura puterii elevilor de înțelegere și realizare. Având titlu de lege fundamentală a pedagogiei, *accesibilitatea* derivă din modul de adaptare a cerințelor la nivelul de dezvoltare psiho-fiziologică a elevilor. Potrivit cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor elevilor, sarcinile temei pe acasă la Educația muzicală trebuie să facă apel la volumul de cunoștințe deja acumulat, să antreneze competențele formate, solicitând în același timp o activitate creatoare, o lărgire a asociațiilor. Accesibilitatea nu înseamnă lipsa de efort, ci tocmai un efort pe măsura de a face greul ușor, neclarul clar, complicatul necomplicat etc. Problema constă în găsirea acelei chei metodice, care ar deschide ușor intrarea elevilor în esența subiectelor propuse pentru studiere.

Interesul față de realizarea temei pe acasă este determinat și de *volumul* temelor. O cerință primordială o constituie selectarea judicioasă a informației și lucrărilor propuse spre audiție și interpretare care urmează a fi studiate în mod independent.

Selectarea acestor elemente reprezintă un proces complex cu mai multe aspecte:

- *aspectul cantitativ*, care implică asigurarea unui optim cantitativ accesibil elevilor și suficient pentru asimilarea aspectelor fundamentale ale valorilor muzicale;
- *aspectul calitativ*, care presupune prezența în contextul oricărei activități / însărcinări a muzicii mari, de o adevărată valoare spirituală, care vor contribui la crearea la elevi a "imunității" împotriva non-valorilor muzicale.

Printre celelalte obiective ale temelor pe acasă la Educația muzicală se află și consolidarea cunoștințelor muzicale și despre muzică, formarea noilor competențe de audiție și interpretare muzicală și în esență, formarea la

copii a ceea ce este esențial în arta sonoră – capacitatea de a o putea asculta, urmări, căutând un sens / mesaj celor auzite.

În funcție de scopul urmărit și de forma în care sunt executate, temele pe acasă pot purta pecetea atât a *aspectului instructiv* (rezolvarea temelor propuse în manualul școlar; lectura suplimentară din domeniul muzicii; confecționarea de diferite pseudoinstrumente muzicale etc.), cât și (în speciasl) a *aspectului educativ* (audieri muzicale, colecționarea cântecelor de diferit gen de la persoanele în vârstă din localitate, alegerea muzicii pentru utilizarea ei ca material suplimentar la alte discipline școlare etc.).

Importanța temelor pe acasă la Educația muzicală rezultă din aportul acestora la realizarea obiectivelor instructiv-educative generale ale disciplinei.

Trăirea independentă, individuală a muzicii din afara orelor de Educație muzicală care întrește, completează și dezvoltă cultura muzicală, este menită să construiască o nouă atitudine a elevului pentru care relația cu muzica nu va mai fi una întâmplătoare, ci va atinge statutul practicilor indispensabile culturii lui spirituale.

Edificarea culturii muzicale devine, astfel, o temă pe acasă pentru toată viața. Această condiție presupune muncă, exercițiul zilnic, o evoluție echivalentă cu aceea care îi formează pe muzicieni, pentru că este imposibil să descoperi valoarea unei compoziții după o singură sau superficială audiere, or, la o primă audiere nu poți atinge valorile de adâncime, semantica sonoră. Aceasta este o condiție de respectat pentru ca relația cu muzica să nu se fixeze în conștiința elevilor ca o experiență specifică doar anilor de școală, ci să rămână o *valoare în timp*, care să se actualizeze în diferite situații ale vieții adultului. A învăța să te apropie cu adevărate de artă înseamnă a face din ea o *prezență constantă a întregii vieți*.

Bibliografie:

1. Bunescu, V. *Munca independentă a elevilor*. București, 1957.
2. Roco, M. *Creativitate și inteligență emoțională*. București, 2001
3. Апраксина, О. *Методика музыкального воспитания в школе*. Москва, 1983
4. Кабалевский, Дм. *Педагогические размышления*. Москва. 1986